

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗВІТНОСТІ НЕПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ТОВАРИСТВА В КОНТЕКСТІ ЗМІН У ЗАКОНІ УКРАЇНИ «ПРО БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ В УКРАЇНІ»

Непідприємницькі організації, як і кожна юридична особа в Україні, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності зобов'язана вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність. Ця вимога встановлена у Законі України від 16.09.99 р. № 996-ХІV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996).

З 1 січня 2018 року набули чинності зміни у Законі №996, внесені Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.17 р. № 2164-VII.

Попередня редакція даного Закону оперувала поняттям «неприбуткова організація». Так, стаття 11 Закону № 996 до 1 січня 2018 року дозволяла подавати скорочену за показниками фінансову звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати неприбутковим організаціям, підприємствам та установам.

В новій редакції Закону ми вже бачимо термін, який використовується в Цивільному Кодексі – «непідприємницьке товариство». Таким чином, відбулася зміна термінів, якими оперує Закон № 996.

В літературі терміни «некомерційна», «неприбуткова» та «непідприємницька» часто використовуються як синоніми, але в законодавстві між ними існує відмінність.

Так, згідно із ст.85 Цивільного Кодексу непідприємницькими називаються товариства, які не мають на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками. А поняттям «неприбуткові підприємства, установи та організації» оперує Податковий Кодекс України, який визначає це поняття у статті 14.1.121 як «неприбуткові підприємства, установи та організації, які не є платниками податку на прибуток підприємств відповідно до пункту 133.4 статті 133 цього Кодексу». В даній статті, зокрема, зазначається, що неприбутковим підприємством, установою та організацією є підприємство, установа та організація, що одночасно відповідає таким вимогам:

- утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації;
- установчі документи якої містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб;
- установчі документи якої передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення);
- внесена контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Таким чином, всі неприбуткові організації є непідприємницькими товариствами, але не кожне непідприємницьке товариство є неприбутковою організацією. Непідприємницьке товариство отримує податковий статус неприбуткової організації лише у разі внесення останньої до Реєстру неприбуткових установ та організацій. Тому, в цілому Закон № 996 спрощує діяльність непідприємницьким товариствам, дозволяючи їм подавати скорочену за показниками фінансову звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати. Але є особливість, яка потребує уточнення.

Так, для непідприємницьких товариств, які відповідають критеріям великих підприємств, статтею 11 встановлюється обов'язок подавати фінансову звітність за МСФЗ. Товариства, які за новою класифікацією відповідають критеріям мікропідприємств або малих підприємств, подають фінансову звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати незалежно від того, здійснюють вони підприємницьку діяльність чи непідприємницьку. Непідприємницьке

товариство, яке відповідає критеріям середнього підприємства, також має право подавати скорочену звітність. Проте не вирішеною залишається ситуація з такими непідприємницькими товариствами, якщо вони не мають статусу неприбуткової організації. Адже не зрозуміло, як для реалізації свого права подавати скорочену звітність середнім підприємствам потрібно буде доводити факт віднесення до непідприємницького товариства. При використанні Законом № 996 терміну «неприбуткова організація» було все просто – такою можливістю використовували непідприємницькі товариства, які були внесені в Реєстр неприбуткових організацій. А тепер це потрібно буде робити, хіба що додаючи копію статутних документів, де вказаний даний статус.

На нашу думку, для даних цілей більш доцільно було б повернутися до використання попереднього терміну – «неприбуткові організації», оскільки набуття цього статусу в кращій мірі врегульовано у вітчизняному законодавстві.